

مشخصات طرح

دوره هشتم - سال چهارم

شماره ثبت:

۶۵۷

شماره چاپ:

۱۸۷۸

تاریخ چاپ:

۱۳۹۰/۱۱/۲۳

نام دفاتر:

مطالعات اجتماعی

مطالعات برنامه و بودجه

مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۱۰۱۲۳۲۸

تاریخ انتشار:

۱۳۹۱/۱/۲۲

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح تعیین تکلیف دوره‌های آموزش تربیت بهورز وزارت بهداشت،

درمان و آموزش پزشکی»

مقدمه

بیشک راهاندازی شبکه مراقبت‌های بهداشتی در کشور از جمله موفقیت‌های کشور در ایجاد و سازماندهی مراکز ارائه‌کننده خدمات است. بخشی از دستاوردهای نظام سلامت در دوران بعد از انقلاب، مستقیم یا غیرمستقیم متأثر از گسترش شبکه‌های بهداشت و درمان کشور و تلاش کارکنان این شبکه‌ها، به‌ویژه بهورزان می‌باشد. جمعی از نمایندگان با استناد به برخی دلایل مبنی بر عدم تناسب میزان خدمات ارائه شده و مزایای دریافتی توسط بهورزان، طرح یک‌فوریتی تحت عنوان «تعیین تکلیف دوره‌های آموزش تربیت بهورز وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی» را به مجلس ارائه کرده‌اند که در ادامه به بررسی آن پرداخته شده است.

موارد مطرح شده در طرح

در ماده واحده این طرح، امتیازات زیر برای بهورزان در نظر گرفته شده است:

۱. دو سال دوره آموزش بهورزان به سنوات خدمتی اضافه و در زمان بازنشستگی لحاظ گردد،
۲. شغل بهورزان جزء مشاغل سخت و زیان‌آور محسوب شود،
۳. دوره تربیت بهورز معادل یک مقطع تحصیلی محسوب گردد،
۴. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با همکاری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری می‌تواند رشته بهورزی را در دانشگاه‌ها ایجاد و زمینه ادامه تحصیل بهورزان را فراهم نمایند.

بررسی کارشناسی طرح

ایرادات طرح

۱. مغایرت با ماده (۱۰۵) قانون مدیریت خدمات کشوری

در ماده واحده این طرح آمده است که دو سال دوره آموزشی بهورزان به سنوات خدمتی آنها اضافه و در زمان بازنشستگی منظور گردد. در صورتی که براساس ماده (۱۰۵) قانون مدیریت خدمات کشوری منظور از سابقه خدمت برای بازنشستگی، آن مدت از سوابق خدمت کارکنان می‌باشد که در حالت اشتغال به صورت تمام‌وقت بوده و کسورات مربوطه را پرداخت نموده یا می‌نمایند و همچنین در تبصره این ماده آمده است که مدت خدمت کارکنانی که در ابتدا یا حین خدمت به تحصیل مقاطع رسمی و آموزشی یا معادل آن اشتغال می‌یابند و از مزایای تحصیلات مربوطه بهره‌مند می‌شوند جزء سابقه خدمت برای بازنشستگی منظور نمی‌گردد. بهورزان نیز در طی این دو سال فقط کمک‌هزینه تحصیل دریافت می‌کنند و مستخدم دولت محسوب نمی‌شوند، لذا براین اساس، دوره‌های آموزشی بهورزی نیز نمی‌تواند جزء سنوات خدمت محسوب شود و تصویب این طرح به منزله اصلاح قانون مدیریت خدمات کشوری است.

۲. مغایرت با اصول هفتاد و پنجم و پنجاه و دوم قانون اساسی

براساس رویه شورای نگهبان، متن تبصره «۴» مبنی بر اینکه اعتبار مورد نیاز برای اجرای قانون در سال‌های آینده در بودجه سالیانه کل کشور پیش‌بینی می‌گردد مغایرت با اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی را مرتفع نمی‌سازد و مغایر اصل پنجاه و دوم قانون اساسی مبنی بر تهیه لایحه بودجه توسط دولت تشخیص داده می‌شود. لذا در صورت تصویب طرح، باید منبع تأمین اعتبار آن برای تعداد حدود ۳۰ هزار بهورز تعیین شود.

۳. عدم نیاز به قانونگذاری

الف) در تبصره «۱» آمده است که شغل بهورزان جزء مشاغل سخت و زیان‌آور محسوب گردد. در صورتی‌که براساس ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ و اصلاحات بعد از آن، تعیین مصادیق مشاغل سخت و زیان‌آور به‌عهده هیئت‌وزیران است و ضرورتی به قانونگذاری نیست. لذا وزارت بهداشت در صورتی‌که تشخیص دهد شغل بهورزی مصادیق مشاغل سخت و زیان‌آور را دارد، می‌تواند رأساً اقدام نماید. هرچند که طبق آیین‌نامه جذب بهورز این افراد بومی منطقه بوده و در آن منطقه ساکن هستند و شغل آنها شرایط خاص منطقه را به ایشان تحمیل نکرده است. ضمن اینکه شرایط کنونی روستاها با ۳۰ سال پیش بسیار متفاوت شده و حتی بهورزان دیگر به منازل هم مراجعه نمی‌کنند، بلکه در خانه بهداشت به ارائه خدمات (واکسیناسیون، مراقبت‌های بارداری، ارائه خدمات پیشگیری از بارداری و...) می‌پردازند.

ب) در تبصره «۳» پیشنهاد شده است که رشته بهورزی در دانشگاه‌ها ایجاد شود تا زمینه ادامه تحصیل بهورزان فراهم شود. براساس قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، تصویب رشته‌های دانشگاهی براساس اعلام نیاز دستگاه‌های اجرایی و دانشگاه‌ها به‌عهده شورای عالی گسترش آموزش عالی است و ضرورتی به قانونگذاری ندارد.

۴. ابهام در ارائه مدرک تحصیلی

در تبصره «۲» پیشنهاد شده است که دوره تربیت بهورز معادل یک مقطع تحصیلی محسوب شود که این امر نیاز به یک کارشناسی در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی دارد تا بررسی شود که آیا محتویات بسته‌های آموزشی این دوره در حد واحدهای دانشگاهی هست یا خیر و اگر هست چند واحد و در چه رشته تحصیلی دانشگاهی قابل احتساب است؟ کم‌اینکه نتیجه بررسی مفاد آموزشی ارائه شده در طی دو سال به بهورزان، بیانگر آن است که به لحاظ علمی و کارشناسی، امکان احتساب آن به‌عنوان یک مقطع تحصیلی وجود ندارد. باید در نظر داشت که در صورت تصویب چنین طرحی، ابهاماتی از جمله ضرورت تغییر حکم بازنشستگی بهورزان بازنشسته قبل از تاریخ تصویب طرح نیز به‌وجود خواهد آمد و مستلزم تحمیل بار مالی به دولت و مغایر اصل هفتادوپنجم قانون اساسی است. اصولاً در سابقه نظام آموزشی کشور، تاکنون احتساب دوره آموزشی به‌عنوان یک مقطع تحصیلی دیده نمی‌شود.

نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهاد

براساس قوانین موجود، موارد قید شده در این طرح از جمله تصویب رشته تحصیلی جدید، تشخیص مصادیق مشاغل سخت و زیان‌آور در حیطه اختیارات هیئت دولت و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است و تصمیم‌گیری در این موارد نیاز به قانونگذاری ندارد. لذا در صورت تشخیص وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به‌ضرورت چنین امری می‌تواند، رأساً اقدام نماید. ضمن اینکه می‌توان پیشنهاد کرد که برای ادامه تحصیل بهورزان در یکی از رشته‌های تحصیلی موجود و مرتبط با شرح وظایف آنها تسهیلاتی از قبیل سهمیه در آزمون ورودی رشته‌های تحصیلی مذکور، در نظر گرفت که در این صورت طرح فعلی جوابگو نمی‌باشد.

درخصوص ماده واحده نیز به لحاظ ضرورت تأمین اعتبار منابع مالی مورد نیاز، نیاز به ارائه لایحه از طرف دولت به مجلس است. از این منظر رد کلیات طرح پیشنهاد می‌شود.